

Haber-Yorum

Dijital Kontrol, Despotluğa Doğru Atılan Bir Sonraki Adımdır

Haber:

Ağustos 2025'ten itibaren, Kırgızistan'da uluslararası internet trafiğine devlet tekeli getirilmiş olup kontrol devlet şirketi ElCat'a devredildi.

Yorum:

Bu adım, ulusal güvenliği, dijital egemenliği ve zararlı içerikle mücadeleyi garanti altına alma ihtiyacından dolayı resmi olarak gerekçelendirildi. Ancak bu şekli gerekçelerin arkasında, ülkede giderek yükselen otoriter bir dönüşüme işaret eden daha derin siyasi dürtüler yatmaktadır. İnternet tekelliliği sadece teknik bir karar değildir, aksine 2026-2027'de yapılacak seçimler öncesinde bilgi alanını kontrol altına almak için temel bir unsurdur.

Tek bir devlet şirketine münhasır haklar vermek, rekabeti ortadan kaldırmak, veri akışını tekelleştirmek ve bilgi akışını tamamen kontrol altına almaya yönelik bir ortam oluşturmak anlamına gelmektedir. Tüm geliş-gidiş internet trafiği artık tek bir devlet kapısı üzerinden devam edecek, bu da otoriteye, "istenmeyen olarak" gördükleri siteleri izleme, filtreleme, yavaşlatma ve hatta erişimi engelleme gücü verecektir. Nitekim pornografi, siber tehditler ve yıkıcı propagandayla mücadele bahanesiyle devlet, siyasi sansür ve muhalif görüşlerin bastırılması için teknik araçlar ediniyor.

Özellikle endişe verici olan şey ise, bu önlemin sadece laik muhalefeti değil, bilakis aynı şekilde siyasi ve toplumsal İslami faaliyetleri de hedef alacak olmasıdır. Geleneksel muhalefet şekillerinin, -medya organları üzerinde baskı, gösterilerin yasaklanması, sivil örgütlerin yok edilmesi yoluyla- dağıtıldığı bir zamanda, İslami düşünce ortamı, otoriteye ve kapitalist sisteme yönelik gerçek bir eleştiri yönelten az sayıdaki platformdan biri olmaya devam edecektir. İslami cemaatler, eğitimsel girişimler ve sosyal medyadaki dini kanallar, sadece siyasi olarak değil, aksine ideolojik olarak da bir alternatif oluşturmakta ve kamuoyunun oluşumuna katkıda bulunmaktadır. Bu da hayata bakış açısı düzeyinde rekabet edemeyen despot rejim için bir tehdit oluşturmaktadır.

İnternet tekelliliği, bu İslami alternatifin teknik olarak izole edilmesini mümkün kılıyor. Devlet, siyasi makaleler, İslami konferanslar, görsel dersler, bloglar ve yetkililer tarafından onaylanmamış eğitim platformları gibi filtreleme mekanizmalarından geçmeyen kaynakları engelleyebilecektir. Dolayısıyla aşırılıkla mücadele sloganı altında, herhangi bir tehdit oluşturmayan, ancak laiklerin toplumsal yaşamda uyguladıklarından farklı bir model sunan kanallar kapatılabilir. Bu ise aşırılıktan korunmak değil, aksine fikrin alanına baskı uygulamaktır.

Aynı şekilde seçim bağlamının da göz ardı edilmesi imkansızdır; zira otorite, istikrarsızlık, halkla meşru iletişimin kopukluğu ve güven eksikliği hissediyor, bu yüzden siyasi diyalog yerine kontrol ve zorlama yöntemini tercih ediyor. İnternet tekerciliği, kritik anlarda bağlantıyı yavaşlatma veya kesme, Telegram kanallarını engelleme, istenmeyen mesajları silme, video paylaşımını ve canlı yayınları kısıtlama gibi imkanlar sunmaktadır. Aslında bu, kamusal yaşamın hayati bir anında insanların dijital olarak izole edilmesi yönünde bir hazırlık yapmaktır; tüm bunlar ise hiçbir gerekçeye ihtiyaç duyulmadan, hukuki uygulamalar yoluyla değil de, altyapının kontrol edilmesi yoluyla yapılıyor.

Bu adımın sonuçları açıktır; zira Kırgızistan, kendisini bölgede ayrıcalıklı kılan dijital özgürlüğünün geri kalanını da kaybetmiş olacaktır. İnternetin açık olmasına ve erişim özgürlüğüne alışkın olan gençler ve teknoloji uzmanlarının kaçıışı daha da artacaktır. Ayrıca toplumsal güven zayıflayacak ve kurumlara olan güven kaybı artacaktır. Daha da tehlikelisi, otorite kontrolünü daha da sıkılaştırarak muhalif ifadeleri teknik olarak imkânsız hale getirecek ve sonunda otorite, her türlü hesap verme yükümlülüğünden muaf olacaktır.

İnternet tekerciliği, ekonomik bir reform değil, aksine ayrımcı siyasi bir sınırdır ve bunun arkasında dijital despotluk yatmaktadır; böylece alternatif fikirler ve sözler “istikrar” ile değiştirilecektir. Eğer toplum bunu bugün idrak etmezse, yarın bilgiye ve haberlere ulaşmak, kilitlerin ardında olduğu gibi imkânsız bir hale gelecektir.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Latif Râsih